Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 182. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ВЕРЕСНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 22, 1954. No. 182. VOL. LXI.

МІЧЕЛЛ ПРОТИ НЕЧЕСНИХ АТАК АФП НА РЕСПУБЛІКАНЦІВ

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ПІДКРЕСЛЮЄ ОСЯГИ УРЯДУ

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на річній конвенції Американської Федерації Праці і в своїй промові критикував „нечесну" критику уряду президента Айзенгавера. У своїй бойовій промові, яка може бути новою стратегією уряду для здобуття робітничих голосів під час виборів восени, Мічелл заявив, що робітнича політика уряду президента Айзенгавера має підтримку широких кіл робітництва, хоч проти неї на конвенціях виступають провідники зорганізованого робітництва. Слухачі, — 750 делеґатів, які представляють 10,200,000 членів АФП,—спокійно вислухали промову секретаря праці Мічелла, а при кінці промови деяка частина делеґатів її оплескувала. Мічелл говорив чотири години після того, як голова АФП Джордж Міні відкрив конвенцію гострою атакою на уряд Айзенгавера, який, на його думку, нічого не зробив для зменшення безробіття. Він казав, що представники уряду заявляють, що 1954 рік — це „другий найкращий рік" в економіці ЗДА. Міні казав, що такі заяви складають представники уряду тому, що цей рік — рік виборів, і що 1954 рік це „найкращий рік" для виборчої кампанії. Мічелл зломив традицію, бо дотепер представники уряду, промовляючи на робітничих конвенціях, звичайно хвалили робітничих представників, а він перший раз від коли існує департамент праці, який зорганізований 41 рік тому, гостро критикував представників робітничої організації на її власній конвенції. Мічелл заявив, що представники АФП ані словом не згадують про те, якими осягами уряд може похвалитися в робітничих справах. Мічелл обвинувачував АФП в тому, що вона закинула доктрину організатора АФП Семюела Ґомперса, який твердив, що робітництво не повинно зв'язуватися з однією партією. АФП, казав Мічлл, хоч її провідники говорять публічно про безпартійність і заявляють, що вони не є „хвостом" жадної партії, то в дійсності вони ведуть політику однієї партії і ані словом не згадують про ті осяги, які має республіканський уряд в ділянці робітничих справ, тільки разом із демократами критикують республіканський уряд. Мічелл виголосив свою промову чотири дні перед тим, як у п'ятницю 24 вересня має промовляти на цій конвенції АФП през. Айзенгавер. Айзенгаверова промова на конвенції АФП — це буде перша промова президента на цій конвенції від часів президента Вудро Вилсона, який 1913 року промовляв на конвенції АФП в Бофало. Досі представники АФП не виступали проти самого президента, критикуючи тільки його уряд. Те саме є і тепер, бо в 323-сторінковому звіті АФП не має критики президента Айзенгавера. Також і голова АФП Джордж Міні ані словом не критикував особи самого президента. Промова Міні була навіть дещо лагідніша від його попередніх виступів проти уряду президента Айзенгавера. Секретар праці Мічелл — це давній приятель голови АФП Джорджа Міні і інших провідників цієї робітничої організації. Мічелл відкинув твердження робітничих провідників, що він як секретар праці, нібито не має жадних впливів в уряді. Він твердив, що його вплив такий великий, який повинен мати член президентового кабінету.

Ніксон закликає Стівенсона виявити свою програму

Міннеаполіс, Міннесота. — Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив на пресовій конференції, що бувший демократичний кандидат на президента, Адлей Стівенсон, не має права казати, що уряд президента Айзенгавера „роздає комуністам нові країни", бо сам Стівенсон не подав своєї власної програми ані в справі Кореї, ані в справі Індо-Китаю. „Нарід хотів би знати, сказав Ніксон, що зробив би Стівенсон у цих випадках". У своїх виборчих промовах Ніксон гостро атакує бувшого президента Гері Трумана, уряд якого, на думку Ніксона, виявив „безнадійну нездібність полагодити такі справи, як Корея, комунізм, корупція і всякі контролі господарства ЗДА". Ніксон закликає виборців вибрати республіканський Конґрес восени цього року, бо в найближчому Конґресі демократи, стоячи перед виборами президента в 1956 році, не дадуть президентові Айзенгаверові докінчити програми, яку він склав на протяг чотирирічного свого урядування.

Найсильніша в світі кобальтова бомба — проти пістряка

Клівленд, Огайо. — У Клівлендській клініці уживають найсильнішої в світі кобальтової бомби для поборювання пістряка. Промені цієї бомби мають силу 1627 кюріодиниць і дорівнюють енергії п'ятьох фунтів радію. Радіоактивний матеріял для кобальтової бомби коштував 13,000 долярів, а сама вона — 40,500 долярів. Устаткування приміщення оцінено в 25,000 долярів. Значення кобальтової бомби полягає в тому, що її промені можуть діставатися глибоко в людський організм, не пошкоджуючи здорових тканин, через які вони проходять. Це перший прилад для боротьби проти пістряка, виготовлений в ЗДА, бо в Канаді вже існують подібні лікувальні прилади, але менші від американського.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер**, виїхавши з Денверу на повних п'ять днів відпочинку, вирішив повернутися з Фрейзеру до Денверу аж в понеділок 20 вересня. Відпочиваючи в горах, президент ловить рибу і малює. Він почуває себе добре і важить 176 фунтів, на два фунти менше, як важив, коли переймав пост президента.

● **Корейський вояк Кенні Но**, який минулого року прилетів на новому літаку типу МІҐ до американців і за те дістав 100-000-долярову нагороду, прибув до ЗДА, щоб студіювати в Делеверському університеті. Він вибрав університет в Нюарку, Делевер, бо хоче вчитися в малому містечку. Нюарк, Дел., має 10,000 мешканців.

● **Професор Алберт Айнштайн**, промовляючи на конференції Американських Приятелів Гебрейського університету, заявив, що держава „Ізраїлю — це єдине місце в світі, де жиди можуть жити згідно з своїми традиційними ідеалами". Ця організація плянує зібрати на Гебрейський університет 10 мільйонів долярів. 200 жидівських провідників зобов'язалися дати на цю ціль 2,620,000 долярів.

● **Конґресмен Петрік Дж. Ґіллінґс** домагається, щоб Конґрес перевів слідство в справі комуністичної змови в Ґватемалі, звідки комуністи хотіли запанувати над Центральною Америкою. Ґіллінґс відбув 15-000-милеву подорож по країнах Латинської Америки.

СМЕРТЬ ВОЛ. ДАНЬКА — НЕЗАСТУПИМА ВТРАТА

Байон, Н. Дж. — Минулої п'ятниці, 17. вересня, тут помер у 26 році життя Володимир (Волтер) Данько, один з найвидатніших представників молодої, народженої в цій країні української ґенерації, залишаючи в нашій суспільності, зокрема в молодій ґенерації прогалину, яку навряд чи можна буде заповнити. — Широкому загалові покійний Вол. Данько відомий передусім з його співробітництва в англомовному тижневику „Свободи" — „Юкрейнієн Віклі", де від довшого часу безперервно появлялися його обширні, вичерпуючі і фахові спортові звідомлення. А серед своїх знайомих та в провідних колах громадянства він, не зважаючи на його особисту скромність, був одним з найбільш надійних кандидатів на справжнього лідера. В його багатому, хоч і короткому життєписі, записано: від початку свого життя член Українського Народного Союзу, відділу 213 в Байоні, де є і вся його родина. Початкову і середню освіту закінчив з усіма почестами в Байоні, опісля університет у Ню Йорку з дипломом цивільного інженера. Був членом і спортовим директором Ліґи Української Молоді Північної Америки, дорадником стейтової Ліґи УМПА та членом Спортових Клюбів. Був фінансовим секретарем Українського Народного Дому в Байоні та членом будівельного комітету нового Народного Дому. Від деякого часу був наймолодшим членом української центральної репрезентації в цій країні — Українського Конґресового Комітету та входив у склад його Політичної Ради. Це те, що всі знають. Але відносно мало відомо про його щоденну працю в користь української справи, яку він виконував поза своєю професійною роботою. Він належав до найкраще поінформованих в українських справах молодих людей. Постійно читав велику кількість американських крайових газет і журналів, слідкуючи уважно, що вони пишуть на українські теми, а кожну неточність він спростовував листами до Редакцій, підписуючи власним та прибраними прізвищами. Свою українську свідомість він завдячував в головній мірі своєму вихованню та зокрема своєму батькові-робітникові, прикладному нашому громадянинові Миронові Данькові. — Крім батьків Мирона і Теклі, покійний Володимир Данько осиротив дружину Галину та трирічного сина Василя-Мирона і брата Олександра. На вічний спочинок відпровадили Покійного великі маси народу, зокрема з-поміж його власної молодої ґенерації, як і старшого громадянства, що продефілювали біля його домовини, щиро і глибоко сумуючи по його невіджалуваній втраті.

Демократи сподіваються в 12-ох стейтах здобути 36 нових конґресменів

Індіянополіс, Індіяна. — Демократичні провідники з дванадцятьох стейтів заявляють, що їхня партія здобуде в цих стейтах 36 нових конґресменів і чотирьох сенаторів. До цих 12 стейтів належать: Ню Джерзі, Коннектикат, Пенсилвенія, Вірджінія, Індіяна, Огайо, Ілліной, Мішіґен, Міннесота, Колорадо, Айдаго і Каліфорнія. 1952 року президент Айзенгавер здобув перемогу в усіх цих стейтах. У своїх передбаченнях республіканські провідники були трохи менше оптимістичні, бо сподіваються здобути в цих самих стейтах тільки три нові сенаторські місця і дев'ятьох нових конґресменів. Голови Стейтових Демократичних Комітетів, промовляючи на зборах демократів, заявляли про певність перемоги в своїх стейтах. Голова демократичного комітету з стейту Каліфорнія, Пол Ціффрен, сказав: „Коли демократи могли вибрати свого губернатора в стейті Мейн, то й ми зможемо вибрати демократичного губернатора в Каліфорнії". На конференції в Індіянополісі заявляли, що Адлей Стівенсон буде демократичним кандидатом на президента ЗДА під час виборів в 1956 році.

Доддс проти запобіжної війни

Прінстон, Н. Дж. — Президент Прінстонського університету д-р Гаролд В. Доддс, промовляючи з нагоди початку шкільного року, заявив, що конче треба знайти мирну розв'язку проблеми співіснування Сходу і Заходу. „Західня цивілізація, сказав Доддс, повинна прийти до тієї основної думки, що вона мусить співіснувати з інакше зорганізованими спільнотами. В одному ми мусимо бути певні, заявив д-р Доддс, а саме в тому, що запобіжна війна не може бути відповіддю на це питання". Перша світова війна залишила світ гіршим, ніж він був перед нею, а друга війна ще більше погіршила світ, — сказав Додс. Та хоч війна не принесе мирного співжиття між народами, справа ускладнюється тим, що ми мусимо втримувати стан гострого поготівля на випадок війни.

9 ЕКЗИЛЬНИХ УРЯДІВ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ САТЕЛІТАМ ПРАВО ЗАСІДАТИ В ОН

Об'єднані Нації. — Теперішні польські й чехословацькі делеґати в Об'єднаних Націях не мають права промовляти в імені польського й чеського народів — стверджує новостворена Рада 9-ти екзильних урядів держав, окупованих Совєтським Союзом. Леґітимні представники тих 9-ти держав, що перебувають тепер на еміґрації, зійшлись в Ню Йорку й вислали до Генерального Секретаріяту Об'єднаних Націй спільний меморіял, в якому заявляють, що їх країни є окуповані Совєтським Союзом, а крайові уряди, як теж їх закордонні репрезентанти, мусять сліпо виконувати тільки прикази Москви, тому не є речниками дотичних народів. Тими 9-ти екзильними урядами є еміґраційні репрезентанти таких держав: Польщі, Чехословаччини, Альбанії, Литви, Латвії, Естонії, Болгарії, Мадярщини й Румунії. Тільки дві перші з них мають тепер своїх репрезентантів в Об'єднаних Націях, себто комуністичні делеґації, підпорядковані цілком совєтській політиці і директивам від Вишинського. — Названих 9 екзильних репрезентацій зорганізувались по зразку Об'єднаних Націй. Вони вислали депешу президентові Айзенгаверові з подякою за його становище, що не може бути миру у світі так довго, як довго половина людства є в неволі.

Відкрилась 9-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації, Н. Й. — У вівторок 21 вересня мала відкритись 9-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Вона має запропонованих 54 точки денного порядку, крім 13 точок „додаткового списку". Президенткою 8-ої Генеральної Асамблеї була індійка Віяя Пандіт, яка відкриває і 9-ту сесію. Щойно 4-тою точкою нарад є вибір нового президента. 7-ою точкою денного порядку буде звідомлення генерального секретаря Гамершилда про справи, зв'язані з міжнародним миром і безпекою у світі. Окремо прийде звідомлення Ради Безпеки й звідомлення генерального секретаря про хід і вислід попередньої сесії. Всіх утікачів зі Сходу і тих, що бажають спровадити до ЗДА втікачів з Европи, цікавить 27-ма точка: „Звідомлення високого комісара Об'єднаних Націй для справ втікачів".

Комуністичний Китай почав заходи про допущення його до Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Комуністичний Китай розпочав офіційні заходи про допущення його до Об'єднаних Націй, зголосивши формальну просьбу в цій справі. Московська „Правда" негайно відгукнулась на це великою статтею, в якій совєтський уряд заповідає повну підтримку комуно-китайській просьбі. Очевидно, совєтська дипломатія вживає всіх заходів, щоб приєднати якнайбільше голосів для комуно-китайської справи. Комуністична радіовисильня в Пейпінґу обвинувачує Америку в тому, що тільки вона одна є проти членства в ОН „закономірного репрезентанта 400-мільйонового народу". Вишинський уже заповів, що він зголосить внесок про допущення червоного Китаю зараз на початку 19-ої сесії Генеральної Асамблеї. У протидії цим заходам делеґація ЗДА до Об'єднаних Націй розіслала всім їх членам меморіял, в якому по точках вичислює 39 збройних і насильницько-піратських актів комуністичного Китаю, починаючи від 20 липня 1950 року. В меморіялі американської делеґації пригадується поведінку комуністичного Китаю в Кореї, признання самими комуно-китайськими лідерами, що вони мають другу після Совєтів найбільшу армію в світі, відношення до полонених в комуно-китайському полоні і тим подібне.

У Мюнхені відбулася пресова конференція в справі українських передач „Радіо Визволення"

Мюнхен (вл. кор.). — В суботу ввечорі, 11 вересня ц. р., пресовий відділ ВО УНРади скликав пресову конференцію, яка відбулася в приміщенні мюнхенського кафе „Люїтпольд" з великою участю журналістів всієї української преси з баварської столиці і кореспондентів деяких позамюнхенських газет. Приявні були: д-р Коновалець („Християнський Голос"), ред. Которович („Вільна Міжнародна Кореспонденція"), ред. Майстренко і ред. Борис Лівицький („Вперед"), ред. Осадчук і д-р Наконечна („Українські Вісті"), ред. Стахів („Сучасна Україна"), ред. Мартинець („До Зброї"), д-р Єндик („Українське Слово") — Париж, ред. Навроцький („Шлях Перемоги"), ред. Білий („Український Селянин") і ред. Лінчевський („Український Самостійник"). Отже були приявні журналісти майже всіх українських партійно-політичних напрямків. Неприявні були тільки представники двотижневика „Мета" — органу УНДС. Виконний Орган заступали інж. Довгаль і інж. Пігідо. Прибули всі члени української редакції „Радіо Визволення": пп. Ковальський, Степаненко, Добрянський, Тарковича, Ромашко і спікерка пані Н. Коперник. З Американського Інституту для вивчення історії і культури СССР прибув ред. Шульга і ред. Котович.

„Вперше від майже 40 років ми маємо нагоду промовляти до нашого народу в Україні, почав пресову конференцію інж. Пігідо, — і ми всі зацікавлені, щоб ці українські радіоавдиції були якнайкращі і щоб промовляти до нашого народу якраз те, що треба. З цієї причини була скликана оця пресова конференція".

Редактор Ковальський подав перегляд вже майже місячної праці української редакції „Радіо Визволення", зазначаючи, що національна українська тематика займає яких 75 відсотків усієї радіопрограми. Перед українською редакцією з самого початку постало питання: до кого саме говорити на Україні? Слухачі в Україні переважно складаються з тих, що вже перейшли совєтську школу, покінчили совєтські високошкільні студії, але між цими слухачами є маса безпартійних, є партійні, є бюрократи, старшини і т. д. Доволі важко приготовляти таку програму, щоб була цікавою і рівночасно впливала на всі ці верстви нашого народу. З тієї причини українська редакція приготовила різні сектори радіомовлення в такий спосіб, щоб охопити всі верстви населення. Програма далі розбудовується, добирається кваліфікованих позаредакційних співробітників-кореспондентів.

Так звана „совєтська людина" розуміє всі справи зовсім інакше, як ми тут, у вільному світі; вона має свої власні аналізи всіх справ, але одержує вже готову синтезу; завдання українського вільного радіомовлення полягає в тому, щоб обережно розбивати цю синтезу. Є ще деякі недостачі в українських радіопередачах: бракує релігійних передач, а це дуже важливе з огляду на совєтську антирелігійну пропаґанду. Українські передачі не можна ще чути в Берліні чи Відні, де є багато українських військових і адміністрації при совєтській армії. Ці недостачі будуть в скорому часі усунені. Українські передачі чути, наприклад, у Туреччині, Гамбурзі і Лондоні, але не чути в Мюнхені.

По цьому рефераті посипалося багато запитів від „проурядової" і „опозиційної" української преси. Наводимо деякі з них.

Запит: Чи існують обмеження щодо передачі на українські національні теми, і, якщо існують, то якого роду ці обмеження?

Відповідь: Є два обмеження: не можна викликати міжнаціональної ворожнечі і не можна давати закликів до повстання та явного спротиву, щоб не викликати непотрібні жертви українського населення.

Запит: Чи можна говорити про самостійність України?

Відповідь: Можна, в минулому. Про майбутню самостійність також можна говорити не прямо, посередньо, але так, що кожен зрозуміє про що ходить.

Запит: Якщо ходить про, наприклад, переселення в Казахстан, чи можна подавати, що найбільше переселюють українську молодь?

Відповідь: Можна, і можна подавати причини, чому переселюють якраз українців, і то спеціяльно з найбільш свідомих західніх областей України.

По запитах і відповідях відбулася жвава дискусія щодо тематики українського радіомовлення, в якій взяли участь майже всі учасники пресової конференції. Було багато речевих і критичних завваг, добрих і конкретних пропозицій. Всім скоро стало ясно, що вся українська преса і громадянство дуже зацікавлені українськими передачами. Конференція тривала 3 години і пройшла на високому рівні.

ДОЛЛЕС ЗНОВУ ПОЛЕТИТЬ ДО ЛОНДОНУ

ЗДА, ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦІЯ ПРИЙНЯЛИ ЗАПРОШЕННЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ 9-ТИ ДЕРЖАВ В СПРАВІ ОЗБРОЄННЯ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ І ЇЇ СОЮЗУ З ЗАХОДОМ. — ЛОНДОН СКЕПТИЧНИЙ У ВІДНОШЕННІ ДО ПЛЯНУ МЕНДЕС-ФРАНСА

Лондон. — З'єдинені Держави офіційно повідомили вже англійський уряд, що вони приймають запрошення на конференцію 9-ти держав, що має розпочатись в Лондоні у найближчий вівторок, 28 вересня ц. р. Таке саме повідомлення одержано від канцлера Аденауера і Мендес-Франса. Очевидно, що запрошення приймуть також всі інші заінтересовані держави і є річчю майже певною, що всі 9 держав будуть заступлені у Лондоні їх міністрами закордонних справ, які в деяких країнах є тепер також головами уряду (напр., Мендес-Франс і Конрад Аденауер). Французький прем'єр і міністер закордонних справ Мендес-Франс доповнив свій меморіял, пересланий наприкінці минулого тижня заінтересованим державам Заходу, промовою, виголошеною на Европейській Раді, яка складається із представників п'ятнадцяти парляментів, є дорадчим органом дотичних урядів і відбуває тепер свою сесію у Штрасбурзі. Мендес-Франс заявив, що Франція привітає знову озброєну Західню Німеччину в оборонній організації Заходу, куди належатиме також Англія, з рівною для всіх контролею озброєння. Мендес-Франс погоджується на поширення Брюссельського пакту з 1948 року на Західню Німеччину й Італію і на включення Західньої Німеччини до НАТО після того, як Західня Німеччина прийме встановлені норми її озброєння і контролі зброєння. З свого боку Мендес-Франс пропонує, щоб Брюссельський пакт змінити в тому напрямку, щоб він створив спеціяльне тіло для ведення контролі над станом збройних сил його учасників і над розподілом військових достав від ЗДА. Йдучи назустріч над-національним тенденціям сиґнатарів Европейської Оборонної Спільноти, Мендес-Франс готов признати Брюссельському бльокові деякі наднаціональні компетенції. Він заявив, що зрештою Брюссельський пакт повинен мати не більше 20-25 статтей, а не 100 до 150, — чим він натякнув на невдачний пакт Европейської Оборонної Спільноти.

Англія, як зазначують лондонські часописи, ставиться скептично до пропозицій Мендес-Франса щодо покликування ще якоїсь окремої військово контрольної установи при Брюссельському бльоці, бо — мовляв — така установа існує вже при НАТО, а покликання паралельного тіла викликало б лише заколот. Англійський уряд лякається теж, що проєкт Мендес-Франса може заплутати Англію в таку ситуацію, в якій вона мусіла б зрікатись частини своєї суверенности, а це з уваги на пов'язання Англії з іншими частинами Великої Британії було б неможливе без попередньої згоди всіх тих інших держав Британського Комонвелту. Вкінці, англійський уряд лякається теж, що виконання проєкту Мендес-Франса знову затягнуло б справу признання Західній Німеччині суверенности і права дозброїтись до 12 дивізій, а Англія й ЗДА рішені перевести це якнайскорше. Проте, англійський уряд признає, що прийшло до значного наближення англійського й французького становищ в цій справі і тому є реальна підстава сподіватися повного успіху конференції.

Державний секретар Доллес задумує відлетіти до Лондону вже в суботу, щоб перевести ще підготовчі розмови перед конференцією, яка почнеться, як сказано, в найближчий вівторок. Однак остаточна дата відлету Доллеса залежатиме від ситуації на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй.

Німецькі комуністи запрошують до „співпраці"

Берлін. — Східньо-німецький парлямент вислав офіційне запрошення до зах.-німецького парляменту — перевести делеґатами обох парляментів наради над об'єднанням Німеччини. Минулого року німецькі комуністи (бо східньо-німецький парлямент складається фактично виключно лише з номінованих комуністів) вже двічі зверталися до західньо-німецького парляменту з подібними запрошеннями: зійтись для устійнення сили і зброї поліційних відділів в обох частинах поділеної Німеччини. Західньо-німецький парлямент злегковажив ці попередні звернення і навіть не відповів на них. Західньо-німецький уряд і парлямент стоять на становищі, що уряд і парлямент у Східній Німеччині були призначені Москвою і не мають права говорити в імені будь-якої частини німецького народу. — Тим часом у Західній Німеччині зайшла дуже складна політична ситуація. Упадок Европейської Оборонної Спільноти, на яку орієнтувався канцлер Аденауер, спершу підважив був його авторитет і загрозив поважною кризою західньо-німецького уряду. Однак незабаром престиж Аденауера піднісся, коли і міністер закордонних справ Англії Іден і державний секретар ЗДА Доллес вилетіли були до Бонну, заманіфестувавши прихильність цих обох великодержав до змагань Аденауера. Запрошення Західньої Німеччини на конференцію 9-ти держав на 28 ц. м. признає Західню Німеччину вже й формально рівнорядним партнером.

В СВІТІ

● **Святіший Отець**, Папа Пій XII несподівано так занепав на силах, що за порадою лікарів відкликав заповіджену промову до тисячів паломників, що прибули до Катель Ґандольфо, літньої резиденції Папи, і скоротив приватні авдієнції, які тяглись по годині до 12 хвилин для відвідувача. Появу Папи і його коротке привітання паломники зустріли овацією. Між паломниками вражала велика кількість американських моряків.

● **Шкотський аристократ** Кампбел і колишній адмірал МекЛофлін розшукують на дні моря біля берегів Шотляндії скарб колишнього прапорного корабля еспанської „Великої Армади" — морської фльоти Филипа II. — Цей скарб знаходився на кораблі „Флоренція", що врятувався з хуртовини, в якій загинула „Велика Армада", але згорів у затоці Тобермо́рі, мабуть наслідком саботажу 13 листопада 1558 року. Предок Кампбела дістав був у письмовій формі право на той скарб, що його обраховують на 9 мільйонів долярів вартости. Корабель знайдено, але щоб дістатись в його середину, треба вибрати з нього 12 тисяч тонн намулу. Кошти розшуків — коло 100,000 долярів.

● **21-літній Джеймс Ґолдсміт**, з родини англійських готелярів - мільйонерів правувався у Франції з своїми тестями, з аристократичної еспанської родини Патіно, які викрали були з готелю його 4-місячну доньку. Мати, яка молодою дівчиною втекла була з дому батьків, щоб вийти заміж за Ґолдсміта, померла при злогах. Суд наказав рідні Патіно звернути батькові його дитину.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СКАНДАЛ З ЮНІЙНИМИ ФОНДАМИ

Факт, що якась організація є в робітничих руках, себто складається з робітників і має у проводі людей, вибираних робітниками, ще не є повною ґарантією, що її не можуть опанувати нечесні елементи, чи прямо ґенґстери, які вживатимуть добре ім'я організації та її фонди для своїх цілей. На те ми звертали увагу давніше, коли багато юній опинилося під терором комуністів, чи коли в газетах появлялися вісті про величезні платні юнійним „босам"-диктаторам. Тоді ми писали, що юнії з такими недомаганнями потребують основної чистки, яку повинні перевести самі робітники для свого власного добра і заради добра цілого зорганізованого, робітничого руху. Бо які б великі й неславні ці недомагання не були, проте годі ототожнювати їх з робітничим рухом, чи робітничими юніями, що побудовані на здорових, справедливих та етичних засадах і мають у своїм проводі розумних і чесних людей. У такий самий спосіб підходимо й до тих скандалів, що вийшли наверх в Ню Йорку при переслуханні в справі добробутніх фондів Робітничої спілки роздрібних, гуртових та департаментових продавців, що має 145,000 членів і належить до Конґресу Індустріяльних Організацій (Сі Ай О). Подібні надужиття є теж і в деяких спілках Американської Федерації Праці.

Про те, як юнійні „боси" й цілі їх „фамілії", сини, дочки, зяті та брати використовують матеріяльно робітничі спілки та відпочивають і „лікуються" коштом юній у Фльориді чи Каліфорнії, писала преса не раз і не два. В минулому на тому ця справа так і кінчалася. Цим разом сталося інакше. Слідство переводили урядовці нюйоркського стейту. Вже на підставі того, що виявилось під час переслухань, голова спілки, Макс Ґрінберґ, звільнив юнійних урядовців, що адміністрували добробутніми фондами. Що більше, Волтер П. Рутер, голова Конґресу Індустріяльних Організацій, до якого належить Спілка роздрібних, ґуртових та департаментових продавців, проголосив публічно заяву, якою зарядив основну чистку адміністрацій добробутніми фондами. Він вважає адміністрацію робітничими фондами за „святе доручення" і не має слів, якими міг би висловити „потрясення", що його зазнав, коли вичитав у пресі про надужиття тими фондами. Рутер підкреслив, що Конґрес Індустріяльних Організацій був переконаний, що він уже позбувся підкупних та рекетирських елементів і що прийняті організацією Етичні Засади викоренили з юній та робітничого руху всі „неетичні практики". Але тепер, каже Рутер, треба Конґресові Індустріяльних Організацій поступити з новим рекетирство в такий спосіб, як треба було зробити з комуністичною заразою. Отже, як не була визнана „автономія" для комуністичної зарази, так не буде, заявив Рутер, теж і „автономії на рекетирство". В робітничому русі не може бути місця ні на одне, ні на друге. Юнійний урядовець, що допускається надужить в адміністрації юнійними фондами, повинен знайти собі місце в кримінали, а не залишатися в робітничій спілці, чи в робітничому русі. Справи ці, заповів Рутер, будуть обговорені та вирішені вже на найближчих нарадах екзекутиви Конґресу Індустріяльних Організацій, що відбудуться в Вашинґтоні в перших днях жовтня.

До цього треба ще додати, що, не зважаючи на слідство, яке ведеться в Олбані, столиці нюйоркського стейту, і те, що зробить у справі надужить юнійними добробутніми фондами нюйоркська леґіслятура, в Вашинґтоні пороблено вже заходи щодо слідства в Конґресі в цій самій справі, а президенти обидвох головних робітничих спілок, Джордж Міні та Волтер Рутер, запевнили Конґресові повну підтримку з свого боку. Це вже запорука, що охорона добробутніх юнійних фондів, як і контроля над ними, буде незабаром охоплена федеральним законодавством, а тим самим буде скінчена „автономія", якою користувались у юніях ґенґстери, рекетири та різного роду корупційні елементи для грабування робітничих кас.

Треба вірити, що це теж започаткує систематичну працю в справі виелімінування з юній усього ґенґстерського елементу, а його залишилось ще чимало.

СОВЄТСЬКІ „ТРУДОВІ РЕЗЕРВИ"

У статті „Визискувачі дітей" („Свобода", число 167) звернено увагу на останні заходи совєтської влади в ділянці шкільництва, що мають, сказати б, узаконити, як обов'язкову, фізичну працю школярів у колгоспах, радгоспах та фабриках. Обґрунтовується цей визиск дитячої праці мотивами нібито характеру педагогічного: в трудових процесах дитина дисциплінується, фізично зміцнюється, пізнає реальне життя і нав'язує дружні виробничі зв'язки з старшим поколінням — робітниками й колгоспниками.

Дійсне підложжя цих „педагогічних мотивів" лежить деінде. Воно зв'язане безпосередньо з чимраз дошкульнішою недостачею робітної сили, з якою большевики не дадуть собі ради, перекидаючи її з сільського господарства до промисловости, а опісля з промисловости відриваючи для того, щоб тримати мільйонові армії, як забезпеку свого панування. До того ж треба взяти під увагу величезні втрати в мужеському населенні під час останньої війни, які значно порушили балянс робітної сили.

Однак, те, що запроваджує нині совєтська влада в загальноосвітніх школах, вже давно практикує вона у відношенні до дітей робітників і колгоспників у школах спеціяльного призначення.

Ще 2-го жовтня 1940 року Президія Верховного Совєту видала була наказ „Про державні трудові резерви СССР", згідно з якими створено два нові типи шкіл — так званих шкіл трудових резерв і ремісничих, які мають підготовляти „нове покоління безмежно відданих комуністичному суспільству" кваліфікованих робітників. Ці школи, що мають дуже мало спільного з ремісничими школами в інших країнах світу, від 1940 року стали головним джерелом постачання робітничої сили для фабрик, залізниць, машинно-тракторних станцій і новобудов. Під час другої світової війни вони підготовили понад 2,000,000 14-15-літніх робітників, які, працюючи на дві „шихти", продукували для фронту все потрібне — аж до танків, гармат та автоматичної зброї. За час першої післявоєнної п'ятирічки школи трудових резерв, за офіційними совєтськими джерелами, передали для роботи в промислових підприємствах вже 3.400.000 дітей.

„Трудові резерви" рекрутуються до ремісничих шкіл в примусовому порядку і є власністю держави, як живе фабричне устаткування. Управи колгоспів та міські ради щороку зобов'язані виділяти призначені згори дитячі континґенти для їх поповнювання. Відірвані від батьків, учні переходять на повне утримання держави, як солдати. Режим у цих школах майже нічим не відрізняється від режиму так званих поправно-трудових таборів, призначених для кримінальних елементів, хібащо немає довкола вартових та кільчастих дротів. Дисципліна тут військова. За найменший непослух — кара. Вийти на вулицю погуляти, відвідати батьків учень може лише за окремим дозволом виховника. Додатковий наказ Верховного Совєту з 28 грудня 1944 року вимагає за систематичне порушування учнями дисципліни і за самовільне залишення ними ремісничої школи карати винних в цьому „за вироком суду ув'язненням на час до одного року".

По закінченні школи учнів за заздалегідь розписаним пляном передають до підприємств без права змінювати місце праці. За обчисленням М. Мартенса, армія цих жорстоко експлюатованих малолітніх і неповнолітніх рабів в СССР становить у 1954 році вже коло 4.000.000 осіб.

Ось деякі дані Інституту економіки Академії Наук СССР про визиск дитячої праці в країні „побудованого соціялізму": в 1947 році учні шкіл системи трудових резерв ще в процесі навчання (!) видобули 2.000.000 тонн вугілля, 270.000 тонн руди, відремонтували 2.000 паротягів, 17.000 вагонів, випродукували 2.400 металорізальних верстатів... А скільки всього цього дали вони в 1954 році?

У зв'язку з створенням шкіл трудових резерв, де діти „безплатно набувають кваліфікації і знаходяться на повному утриманні держави", зрозумілим стає, чому совєтська влада, брутально поламавши статтю „найдемократичнішої в світі" конституції про безплатне навчання, запровадила напередодні війни обов'язкову оплату за навчання в старших клясах нормальних середніх шкіл і в високих школах.

Молодь, а зокрема робітнича та колгоспницька, по закінченні народних шкіл, масово йшла перед війною до середніх шкіл, щоб, закінчивши їх, вчитися далі на лікарів, інженерів, вчителів. Потяг до науки, властивий кожній молоді, посилювався у дітей робітників і колгоспників бажанням, придбавши якийсь інтеліґентний фах, в такий спосіб вибитися зі злиденного стану, в якому поневіряються їхні батьки, і „вийти в люди".

Чи відповідало це прагнення молоді інтересам держави, а зокрема інтересам нової комуністичної бюрократії, яка в Совєтському Союзі вже стала спадковою? Ні, не відповідало. Бо, хоч ще й не вивітріли остаточно з комуністичних мізків гасла „жовтневої революції" і хоч все ще кричать большевики про безклясове суспільство, — вони дуже добре розуміють, що на самій бюрократії та інтеліґенції держава не втримається. А нова совєтська бюрократія міцно держиться за своє тяжкими зусиллями здобуте упривілейоване становище, і своїми спадкоємцями не хоче бачити нікого іншого, крім своїх синів і доньок, яких підготовляє на своє місце. Отже, „кухарчиних дітей", як називали за царату дітей „низького стану", треба було приборкати. А заразом треба було подбати й про державні інтереси.

І так постали школи „нового соціялістичного типу".

Отже сьогодні в системі совєтського шкільництва є школи, звідки дорога стелеться до університетів та інститутів, і школи трудових резерв, звідки виходять „вічні соціялістичні кріпаки", без будь-яких інших виглядів. У перших вчаться діти службовців, науковців, військових старшин, акторів, письменників, партійних і совєтських урядовців. Вони підготовляють зміну теперішнього упривілейованого покоління. А другі школи призначені виключно для дітей суспільних низів — колгоспників і некваліфікованих робітників. Цей поділ у шкільництві повністю ще не переведений, ще може попасти до „нормальної" середньої школи і колгоспна дитина. Але треба думати, що вже в близькому часі і в цій ділянці диференціяція підсовєтського суспільства набере закінчених форм, коли кляси-касти остаточно скристалізуються під тоталітарним урядовим пресом.

В. С-ко

ЧИ СКИТАЛЬЦІ — ЛИШЕ ХАРИТАТИВНА ПРОБЛЕМА?

(Допис з Німеччини)

За кілька місяців минає десять років з дня закінчення останньої війни. Ця дата одночасно буде пам'ятним відрізком часу для скитальців. Для них минулі десять років були роками надій і розчарувань, нездійснених мрій та невиправданих сподівань.

На сьогодні в Німеччині перебуває кругло 200.000 осіб не-німецької національности, які підпадають під дію закону з 25 квітня 1951 року про так званих чужинців без батьківщини. Проте це число не є остаточне. Німецькі урядові чинники рахують таких осіб аж 2.000.-000, зачислюючи сюди всіх без винятку чужинців, тобто осіб не-німецької національности, зокрема й родини осіб окупаційної армії.

Уряд високого комісара в справах скитальців окреслює це число в 230.000 осіб, а зліквідоване ІРО „передало" під опіку німецькому урядові лише 140.000 колишніх ДП. Отже середина лежить десь біля 200,000, хоча на думку знавців ця кількість значно нижча, бо численні втікачі, особливо з балтійських країн, виказуються німцями.

За минулі майже десять років про долю цих людей списано немало паперу. Німецькі урядові чинники, а частково й наша еміґрантська преса намагаються представити проблему скитальців як харитативну. Як харитативну проблему, розглядають скитальців, на жаль, і численні допомогові організації, обмежуючи свою діяльність виключно до випадкової харчової чи матеріяльної допомоги. Частково воно є так, але в цілому це трактування помилкове і може наробити чимало шкоди чужинцям у Німеччині. Бо коли скитальці є лише харитативною проблемою, значить можна обмежитися виплатою кожному з них місячної допомоги на безробіття, тобто мінімуму для життя — і на цьому обмежити всі обов'язки й турботи супроти них, покладені на німецький уряд умовою з окупаційними чинниками. Отож постає цілком слушне побоювання, що скитальці будуть залишені в тому стані, як вони є досі, в той час як справа стоїть значно глибше і проблема скитальців є насамперед політичною проблемою.

Німеччина по війні мусіла прийняти до себе понад 10 мільйонів німецьких утікачів. Ця кількість безперервно збільшується за рахунок втікачів зі східньої зони. Кількість же чужинців не лише не збільшується, але зменшується за рахунок еміґрації. Ці категорії людей, які мають насправді спільну долю, трактуються в Німеччині по-різному, підлягають різним законам і внаслідок цього становище їх в суспільстві різне.

Хіба ми не маємо тих самих прав, як німці? Хіба ми не дорівняні до німецького населення законом з 25 квітня 1951 року? В чому ж справа, які причини того, що й досі скитальці в переважній більшості сидять без праці в таборах, а головне без перспективи колись жити трохи ліпше?

Ці причини слід негайно тепер же вияснити й постаратися спільними силами їх усунути. Бо після передачі повного суверенітету Німеччині становище чужинців може ще більше погіршати хоча б внаслідок ліквідації так званих вартових сотень та численних американських установ, які переважно затруднюють скитальців.

Перша й основна причина на нашу думку, полягає в тому, що скитальці є насправді політичною, а не харитативною проблемою. Це добре розуміють можновладці тих країн, з яких походять скитальці.

Минулого року, напр., коли американський Конґрес обговорював новий еміґраційний закон, несподівано часописи видрукували звіт німецької таємної служби про те, що 40% усіх скитальців в Німеччині є підозрілими особами. Ця публікація пройшла поза увагою наших численних опікунів та національних комітетів і ніхто не запротестував проти такого твердження. Було б, звичайно, дурницею гадати, що так само думає про скитальців увесь вільний світ. Просто кільком совєтським шпигунам пощастило пролізти до таємної служби і просунути таку публікацію. Пригадаємо, що д-р Йон, колишній шеф західньо-німецької служби безпеки вважав усіх скитальців підозрілими. Але сталося так, що „підозрілі" скитальці лишилися на Заході, а шеф служби безпеки опинився на Сході і тепер виконує замовлення своїх нових господарів.

Для совєтів скитальці є найбільш небезпечним елементом й, не будучи всилі їх примусово повернути на „родіну", вони намагаються всіма силами створити їм опінію ледарів, злодіїв та підозрілого елементу. Ця пропаґанда не лишається, на жаль, не почутою в колах німецьких працедавців та власників мешкань, не кажучи вже про комуністів. І тут насамперед треба шукати причини, чому скитальці по майже десятирічному чеканні не включені в німецьку економіку, як втікачі німці.

(Закінчення на 3-ій стор.)

БАТЬКІВСЬКЕ ВИХОВАННЯ

Безупинна і гостра публічна критика й обурення проти поведінки доростаючої молоді змусили міську управу й посадника Ню Йорку скликати в Тавн Голл, у середу 15 вересня Громадянську Конференцію в справі молодечого переступництва й злочину. Керівник конференції, Джан Воррен Гілл, голова Суду Домашніх Стосунків, заявив, що сотні хлопців, які повинні бути піддані під слідство або приміщені в поправчих закладах, залишаються на волі, бо стейт не має для них місця, а школи для спеціяльного виховання таких хлопців замалі, щоб належно виконувати свої завдання.

Сказавши це, суддя подав до відома конференції спостереження свої помічників над зростанням молодечого переступства. Отже, поточний рік виявить збільшення молодечих переступів навіть у порівнянні з найгіршим післявоєнним, 1945, роком, коли молодечі переступи досягли цифри 6,975. Упродовж шести місяців 1954 року 4,308 молодих людей були притягнені до відповідальности в його суді, а за такий самий час в минулому році цей суд видав присудів тільки для 3,732 осіб. Висновок такий, що злочинність серед молоді зростає.

Для виправдання, чому ні місто, ні стейт не всилі подбати про відповідну кількість поправчих шкіл та домів, суперінтендент Шкільної Ради Ню Йорку, д-р Віліям Джансен, подав такі інформації:

На виховання однієї дитини в школі треба витратити річно коло 300 дол., на утримання однієї дитини в поправчому домі чи іншому подібному закладі — 3,000 дол., а на втримання дитини в санаторії під доглядом психіятрів — 5,000 дол.

Директор Інституту Публічної Адміністрації, Брус Смит, сказав на конференції, що переступництво серед дітей у віці 10-17 років збільшується пропорційно до зросту населення. А Давид Л. Бенетар, голова Жидівської Ради Опікунів поправчої школи в Готорн-Сідар, подав до відома, що на 100 неповнолітніх злочинців, випущених з цієї школи, 70 відсотків більше до неї не повертається, тобто, що ці хлопці чи дівчата стають на шлях морального й правового життя, не зважаючи на те, що статистика виявляє, що 65 відсотків молоді, яка допустилися злочину, повертається до поправчих закладів після першого разу.

У звітах з нарад нюйоркської Громадянської Конференції, передаваних через радіо католиками, жидами й протестантами, спеціяльну увагу звернено на моральні проблеми виховання, які вимагають доброго прикладу в самій родині.

Оці цифри й спостереження — це тільки пригадка для всієї американської спільноти, які часи переживає не тільки наша країна, але й увесь світ. Якщо сама влада не приховує цього стану, то тим більше батьки мусять взяти ці спостереження до уваги, щоб глибоко призадуматися над майбутністю хоч би тільки своїх родин, якщо хто не має загальногромадського чи загальнолюдського змислу відчування загрози.

Очевидно, що застанова над причинами небезпеки здичавіння чи погіршання моральности серед молоді стає імперативом для кожної людини хоч би тільки для свого особистого добра. Це можна пізнати з численних статтей у провідних крайових журналах упродовж останніх тижнів. Напр., журнал „Нюзвік" з 6 вересня вміщує статтю п. з. „Гляньмо відкрито в очі: наша кільканадцятирічна молодь вирвалася нам з рук". У цій статті сказано між іншим: „Соціологи твердять, що старосвітська автоматична влада батьків цілковито зникає і що забагато домів втратили основну засаду рідного дому і перетворилися на приміщення телевізійних апаратів. Є надто багато прикладів на те, що дім уже не місце для серць, але місце для зберігання ключів до авт. Без достатньої любови, без відповідного порозуміння, хлопець, що не має вродженого чуття зрівноваження, пускається на злу дорогу".

У літературному додатку щоденника „Н. Й. Таймс" з 12 вересня вміщена стаття Гаррісона Пека з запитанням: „Чи то батьки злочинці?" Під статтею читаємо відповідь: „Ні, — каже знавець молодечого злочину, — справжнім злочинцем є суспільність, яка робить забагато натиску і над якою родина має замало контролі".

Журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 17 вересня у статті „Чому кільканадцятирічна молодь пускається на бездоріжжя", подає розмову з Ричардом Кленденом, виконним директором сенатської підкомісії в справах злочинности серед молоді. У цій статті спеціяліст проблеми виховання молоді відкрито стверджує, що „розводи, нужда, примусова військова служба, злочинні видання — все це спричиняється до нещастя".

Під впливом критичних і фахово писаних статтей у щоденнику „Н. Й. Ворлд-Телеграм енд Сан" нюйоркська поліція переконалася, що найважливіша небезпека для моралі доростаючої молоді — це читання оповідань у виданнях, відомих під спільною назвою „Страхіття й злочин". Тому влада почала нагінку на продавців і таємних видавців цих видань. Покищо щоденна преса погоджується з зарядженням поліції. Дописувачі до газет теж згідні з такою тактикою. Одначе впарі з цим чути щораз виразніші домагання, щоб влада прийшла з допомогою самим батькам у стримуванні дітей від читання подібної літератури.

Якщо йде про „нових американців", які ще не зазнайомлені з усією небезпекою великоміського життя для їхніх дітей, то вони повинні скористати з досвіду старих американців і з їхньою допомогою орґанізувати „батьківські ради" у поодиноких місцевостях, щоб забезпечити моральне виховання своїм дітям. Нові громадяни мусять зрозуміти, що Америка — це не тільки країна, в якій повно „хліба й розваги", але й країна, у якій теж є місце для засади: „Початок премудрости — страх Господень".

Василь Витвицький

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СЬОГОЧАСНІСТЬ

(Доповідь на Зустрічі Мистців Америки й Канади в Торонті)

(3)

Відповідальні за такий стан у першу чергу ті, що влаштовують і керують імпрезами, в другу — ми самі, мистці та журналісти, і щойно в третьо — ширші кола наших до[illegible]рливих слухачів.

Відома річ, що економічні умовини грають важливу ролю в культурному житті. Ми, музики, з покорою в серцях мусимо сказати, що до музики відноситься це в ще більшій мірі, ніж до інших ділянок мистецтва. Музика — поміж усіх мистецтв найбільше нематеріяльне мистецтво, творів якого ні діткнути, ні побачити не можна — вона, серденна, так сильно зв'язана путами чисто матеріяльних справ. Утримання симфонічних оркестр або оперних театрів можуть бути прикладом цього. Про ці справи мусимо говорити, бо у нас покутує ще й досі зовсім помилкове заложення. Ми кажемо: „Влаштуймо концерт і зберім гроші!" А мусіло б бути: „Зберім гроші і влаштовуймо концерт!"

Але будьмо щирі і не залишім на боці наших власних, сказати б, музично-професійних хиб та помилок. Отож, на мою думку, наші концерти мають найчастіше виконавчо-показовий характер. Виходить співачка чи піяніст і дає образ свого вміння, голосової чи піяністичної справности і спроможности. Тим часом у нас дуже на місці був би змістово-тематичний підхід до концертових програм. Вони повинні будуватись по темам, композиторам, чи добам, даючи певну різноманітність в доборі виконуваних творів. І саме одною з перших тем насувається наша рідна сьогочасна музика. Чи не варто й не слід поцікавити нам самим і показати нашим слухачам, що роблять і які твори мають наші композитори, що живуть тут таки поруч нас, такі, як Роман Придаткевич, Зиновій Лисько, Антін Рудницький, Микола Фоменко, Володимир Грудін, Юрій Фіяла та молодші надійні композитори.

Тим часом, що діється? — на одній з репрезентативних імпрез Ню Йорку виконано недавно „Катерину" Йосипа Кишакевича, композицію, яка у ряді творів цього дуже поважного священика своїть на дальшому пляні. Або слухаємо вистави „Пошилися в дурні в Америці". З якою музикою. Дуже слабенькою. Невже вема в нас на еміґрації когось, хто написав би музику до цієї п'єси хоч трохи путнішe?

Крім сьогочасної нашої музики, чи не варто наших слухачів знайомити з творами Баха, Бетховена, Шопена, щоб ці композитори стали для нашої публіки теж нашими. Врешті, цікаво було б пізнати, а що то за звір — новітня музика! Тем, як бачимо, аж надто багато.

Другою нашою хибою є неуважність у доборі програми. Спеціяльністю деяких наших виконавців є сумовито-плаксива музика, до того ж дуже неясного походження і низької вартости. „Дивлюсь я на небо та й думку гадаю, чому я не сокіл чому не літаю" або „Я сьогодні щось дуже сумую". Хотілося б сказати: Панове товариство! Не плачмо при кожній нагоді, не заводім так, як колись заводили в нас професійні плачки! Не тягнім на концертову естраду пісень, придатних для серенадних співів ґімназистів („Ой, ти дівчино заручена")

І врешті останнє, але одне з найважливіших. Не зв'язуймо всіх наших мистецьких амбіцій тільки і виключно з шараварами та стяжками.

Поза всякою дискусією, втримання культу нашої народної творчости — пісні, ноші, танцю — тут, на еміґрації, є корисне і просто необхідне. Але культ цей не повинен бути єдиним полем. Потреба іншого типу культурно-мистецьких виявів є пекуча і така очевидна, що навіть зайво було б тут її уарґументовувати. Відкритим стояло б хіба питання наших слухачів. На мою думку, широкі кола наших відвідувачів концертів та академій стоять на вищому рівні, ніж це нам здається.

Коли минулого року відбувався симфонічний концерт в Дітройті, зорганізований і керований Богданом Пюрком, реакція слухачів була несподівана. Вони сприймали виконання своєї рідної симфонічної музики з величезною увагою і святковістю. Після концерту люди з сльозами на очах підходили до дириґента та організаторів концерту, кажучи: „Ми повинні частіше влаштовувати такі концерти, які б кошти й не були з ними зв'язані".

Цим концертом було зроблено важливе відкриття: ми маємо слухачів, маємо, для кого влаштовувати справжні, добрі концерти. Висновки напрошуються самі. Вимогою, пекучою вимогою нашої пори є введення нових засобів і нових шляхів музичного життя нашої еміґрації. У першу чергу такою вимогою є влаштування симфонічних і камерних концертів, присвячених в цілому українській музиці. Це мала б бути зорганізована акція, поведена по всіх більших скупченнях нашої еміґрації в Америці й Канаді. Матеріялу, коли використати те, що у нас на руках, і те, що мають наші композитори на еміґрації сущі, включаючи й твори тих, що недавно від нас відійшли — Михайла Гайворонського й Павла Печеніги-Углицького — матеріялу є досить.

Ми певні того, що це справа цілком реальна та варта труду і що вона знайшла б численних прихильників. У її реалізації дуже цінним союзником була б друга, тут народжена генерація української еміґрації, та, що видавала своїм коштом і старанням книжку про українське мистецтво. Хто знає, чи з її допомогою не можна було б заснувати гуртки приятелів української культури скрізь по Америці і Канаді? Та це вже дальші пляни і проєкти, які легко снувати, а не легко реалізувати.

Накреслюючи образ нашої музичної сьогочасности, ми старалися збагнути в першу чергу її неґативи. Та цей образ був би надто притемнений і тим самим невірний, якби ми не взяли до уваги й ясніших моментів. Вони є, і то не маловажні.

Вони є в праці й діяльності нашої цьогорічної ювілятки Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого і Володимира Божика. Вони — у праці наших хорів з нюйоркською „Думкою" попереду. Їх виявом є концертова діяльність наших репрезентативних музик-виконавців, які вперто пробивають стіни нашого відокремлення: тут піяніст Борис Максимович, там мецо-сопрано Іра Маланюк — виконавець ваґнерівських роль — і багато інших. Сюди належить діяльність нюйоркського Музичного Інституту та його відділів з Романом Савицьким у проводі. Ясним і тільки позірно дрібним моментом є видання фортепіянових мініятюр Миколи Фоменка. А там виконання симфонії Придаткевича видатним дириґентом Леопольдом Стоковським. Навіть така далека від еміґрантських буднів музикологічна праця не застоюється. Тут у Канаді Павло Маценко друкує свої книжечки про українських композиторів; там Зиновій Лисько працює над повною збіркою народних пісень (має вже п'ять тисяч пісень, а хоче зібрати десять тисяч); Андрій Ольхівський пише книжку про незавидну долю музики і музик під Совєтами; Мирослав Антонович друкує в Голляндії об'ємисту працю про історію музики 16 століття.

Усе зібране тут в рубриці позитивів — це не повний реєстр, а тільки окремі ясніші мазки, накладені на образ нашої музичної сьогочасности.

Василь Мудрий

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

(З нагоди 30-тиліття його постання).

(4)

Третій Народний З'їзд УНДО відбувся в днях 24 і 25 грудня 1928 р. В ньому взяло участь 306 делеґатів, що репрезентували 82 партійні організації із усієї української національної території Польщі. Між повноправними делеґатами були на тому з'їзді: 74 селяни, 18 робітників і ремісників, 11 приватних урядовців, 17 кооператорів, 40 адвокатів, 12 адвокатських кандидатів, 48 священиків, 3 б. суддів, 15 журналістів, 3 лікарі, 8 інженерів, 2 нотарі, 4 народні учителі, 6 гімназійних учителів, 1 емер. державний урядовець, 2 директори банків, 10 жінок, 31 студент високих шкіл і 1 з неозначеною професією.

1928 рік був у житті УНДО важний тим, що партія взяла перший раз участь у виборах до польських законодатних установ у бльоку т. зв. національних меншин у Польщі. Цей бльок непольських народів здобув тоді поважне число мандатів. УНДО здобуло 23 посольські мандати і 9 сенаторських. Польський сойм мав тоді 444 посли. На ту поважну цифру не-поляки мали 82 посольські мандати. Вибори до польських законодатних установ відбувались у дуже непригожий час, бо в місяці березні, не зважаючи на те, виборча участь українців у Галичині була дуже висока, менша на північно-українських землях. Рік перед тим відбулися на наших землях вибори до самоврядування. Цей третій народний з'їзд присвятив найбільше уваги цим двом виборчим справам та поважно розглядав причини деяких недотягнень, особливо при виборах до самоврядування по містах і по селах.

Загальне признання найшла правнодержавна д е к лярація голови партії і парляментарної репрезентації д-ра Дмитра Левицького в польському соймі дня 29 березня 1928 р. В ній між іншим було сказано: „Найвищим, святим і непорушним ідеалом нашим є незалежна, суверенна і соборна українська держава на всій українській території, тому то всі міжнародні акти, якими споконвічні частини української землі — Сх. Галичина з Лемківщиною, землі Холмщини, Волині, Підляшша та Полісся — признано Польщі, а саме мировий договір у Ризі з 18 березня 1921 р. і рішення Конференції Амбасадорів у Парижі з 14 березня 1923 р., які то акти насилують право українського народу на самоозначення, вважаємо де юре неправильними. А вступаючи до цих законодатних палат, будемо й тут змагати до здійснення найвищого права української нації... Заявляємо, що будемо голосувати у зв'язку з загальним нашим становищем проти внесеного бюджетового законопроєкту".

Як бачимо, то в цій декларації виложено точно дві із точок програми УНДО. У черговій промові голови УПР були також докладно обговорені й резолюції Народного З'їзду УНДО з 1926 р. Це було 30 червня 1928 р.

(Закінчення буде)

ЧИ СКИТАЛЬЦІ — ЛИШЕ ХАРИТАТИВНА ПРОБЛЕМА?

(Закінчення зі стор. 2)

Друга причина, яка утруднює вирішення проблеми скитальців, полягає в тому, що вони й досі на ділі не зрівняні в правах з німецькими втікачами. Кожен німецький утікач одержує допомогу на підставі т. зв. закону про Зофорттільфе, одержить відшкодування за втрачене майно, старші особи дістають досить високу допомогу на утримання (унтергальтсгільфе), а втікачі зі Сходу до того ж 1500 марок на мешкання. А крім того переваги німців супроти чужинців у податках, в одержанні кредитів, пенсій кол. службовцям та ін.

Отже насущною потребою для скитальців є добиватися фактичного зрівняння їх в правах з німецькими втікачами.

Третьою причиною важкого становища наших скитальців — є брак кваліфікованої правної допомоги. Скитальці не користуються з існуючих для них законів, ведуть свої справи не дипломатично і невміло, внаслідок чого добра воля законодавця часто залишається невикористаною.

З другого боку, наші організації не звертають уваги на те, що окремі закони згори не можуть піти на користь скитальцеві, хоча формально для нього спеціяльно видані. Прикладом цього є останнє розпорядження про мешкання для так званих утікачів з совєтської зони. Закон (оголошений в останньому числі бюлетеню високого комісара) передбачає будівництво мешкань для втікачів із східньої зони на американські гроші, при чому в ньому спеціяльно підкреслено: для чужинецьких та німецьких утікачів. При ознайомленні з текстом закону виходить, що з нього фактично жаден чужинець не скористає, бо в совєтській зоні нема чужинців без батьківщини, а коли й втече якийсь службовець окупаційної армії, то мешкання він не одержить, бо передумовою для цього мусить бути кількість членів родини щонайменше 4 особи! На цю „подробицю" мали б звернути увагу наші численні опікуни та організації, при яких не бракує правників

Четвертою причиною є, без сумніву, харитативний характер трактування проблеми скитальців. Зусилля численних допомогових організацій спрямовані на розподіл продуктів серед скитальців. А тим часом їхні знання та досвід лишаються не використані для тих країн, де вони живуть, і для всього вільного світу. Коли ж до совєтів переходить якийсь зрадник, комуністи влаштовують всілякі пропаґандивні конференції. Його змушують складати візови, заяви і т. д., тобто використовують. За неповними даними, серед скитальців є 116 лікарів без праці, приблизно така ж кількість адвокатів, вчителів тощо. І це лише тому, що скитальців вважають лише харитативною проблемою й не використовують ті цінні сили, які вони мають.

В німецькій пресі частенько можна читати, що, мовляв, скитальці є тягарем для держави. Так, при сучасному їх становищі, без сумніву є тягарем. Але чи не так казали п'ять років тому й про німецьких утікачів? А тепер навіть найбільші песимісти стверджують, що розквіт німецької економіки був можливий лише завдяки доппливу втікачів із східніх земель. То хіба й скитальці не можуть дечого записати на свій рахунок? Хіба не скитальцям слід завдячувати ближче запізнання західнього світу з правдивим обличчям большевизму? Хіба не внесли вони й своєї частки у відбудову країни або не несуть своєї частки в державному житті, як платники податків?

Нарешті, головною причиною важкого становища скитальців є їх неорганізованість. На останньому з'їзді німецьких утікачів міністер німецької Федеративної республіки проф. Оберлендер закликав їх насамперед до організованости та єдности. Без цього, зазначав він, вони не можуть боротися й добитися належних їм прав. Ці слова варто запам'ятати всім нашим скитальцям.

Скільки марно витрачено енергії та сил на внутрішні сварки, непорозуміння, замість боротьби за поліпшення свого становища! Треба нарешті зрозуміти, що без упертої боротьби за свої права ми нічого не здобудемо. Не можна замикатися у власному мешканні й вважати, що мене, мовляв, не обходить, як живе мій сусід. Треба, нарешті, створити дійову репрезентацію скитальців перед німецьким урядом. Коли цей уряд зумів улаштувати десять мільйонів людей, то зможе напевно й решті скитальців створити нормальні умовини життя та праці. Але для цього треба довести, що скитальці є не лише харитативна проблема, а насамперед проблема політична. Скитальці вірні й надійні спільники вільного світу в боротьбі за свободу. Вони є невикористаною силою в цій боротьбі.

Вс. Вальченко

Анатоль Курдидик

КАНАДІЙСЬКИЙ ДІВЧУР ПИШЕ НОВУ СТОРІНКУ В ІСТОРІЇ СПОРТУ

(Спеціяльна кореспонденція зз Торонта)

Пишу Вам з міста, яке четвертий уже день не цікавиться ні Лондонською конференцією, ні обстрілом Амой, ні підсумками своєї чергової Всеканадійської Виставки, ні навіть дискусією про податки в маґістраті та страйком у велетенських заводах Мессей - Геррис. З міста, якого міська рада з мером на чолі зустрічатиме на сходах ситі - голу не короля і не президента, а малого дівчура, що її ім'я б'є з перших сторінок півмільйонових газет такими буквами, якими друкувався мабуть тільки Джей або Ві-Дей, і що його викрикують раз-по-раз усі радіостанції, від Сі-Бі-Сі почавши...

Марлєн Белл, учениця 12-го року Лоретто Каледжу, синьоока бльондинка з веснянками на носі, що їй місяць тому засвітили були на уродиновому торті сімнадцяту свічечку, побила недавно рекорд: про неї заговорила вся Канада, а коли в год. 8:10 ввечері вона втомленими і охлялими руками видряпувалась на кам'яний хвильоріз біля Пале Рояль, більш як чверть мільйонова юрба ревла, як оскаженіла, з радости і люди, які ніколи не чули про неї та не бачили її, реготали і плакали із зворушення.

— Канада горда на Марлєн Белл! — має заголовок редакційна в „Ди Телеграм". — Наша Марлєн! — шепчуть старі робітники і кричать шкільні діти.

Марлєн Белл — квін оф вейфс, королева хвиль!

Не любить фотографів

... А „королева хвиль" показала репортерам, що рвалися її фотографувати, язика і перше, що сказала до свого опікуна та тренера, було: „знаєш, я чую, що я не маю живота. Ні, я не хвора, але мій живіт пропав..."

Її завинули в теплі одіяла і поклали на носилки, на які не хотіла дивитись, хоч ноги від перших кроків почали їй вгинатись. Мріяла поїхати до хати свого батька, ґросерника з торонтонського передмістя Лейкшор, і була здивована, коли їй сказали, що везуть її до найпишнішого в Торонті Ройял Йорк - Готелю. На рокидор в готелі почали зносити квіти й телеграми, по коридорі заметушились видатні гості. Але „королева хвиль" уже спала, а її 32-літня мати відбивала, як львиця, всі заходи репортерів, достойників і шкільних колеґ побачити Марлєн. „Марлєн спить сном переможця!" — написала нічна „Ди Стар" і маю враження, що типові торонтонці навіть у своїх хатах говорили тихіше, щоб їх слово, борони Боже, не збентежило сну, героїні Канади, дитини їх Торонта.

Героїні?

В Торонті всі дискутують...

Навіть на засіданні Літературно - Мистецького Клюбу, що давно вже було заповіджене та яке випадково збіглось з пам'ятним четвергом 9 вересня, замість ділових справ почалася гаряча дискусія: Герой Марлєн Белл, як про це закричала торонтонська преса, чи ні? В опозиції станули обидві жінки, мужчини поділились. Опозиція арґументувала, що Марлєн не рискувала нічим, бо поруч неї їхала ціла фльотиля моторових і звичайних човнів, готових підхопити її кожної хвилини; мужчини, що мали за собою пів Европи, доказували, що навіть безупинний 21-годинний марш по суші був би їх викінчив. Жінки вважали, що рискнути за 60,000 долярів — ніяке геройство, їм доводили, що Марлєн, скачучи в холодну воду в 2-ій вночі в Йонґтавні, ЗДА, щоб переплисти 32 милі, не мала ніякої переспективи на гроші і робила це виключно з ідейних спонук „для Канади" — як вона казала. Опозиція показувала місце в газеті, де була довга ліста подарунків для Марлєн від різних фірм, оборонці її великодушно призначували для українця, що добув би такий успіх, ще більш.

Менш - більш такі дискусії ішли скрізь, де тільки був гурт торонтонців, все одно, якого походження.

Закулісові махінації — і чиї?

Це факт, що спортовий комітет і дирекція Всеканадійської Виставки не брав у рахубу Марлєн, коли проголошували нагороду в висоті 10,000 долярів за перший в історії переплив Озера Онтеріо і що до цього змагу запрошена була 33-літня Флоренс Чедвик, жінка - чемпіон з ЗДА, яка має за собою Британський, Босфорський і, практично беручи, який назвете Канал, та місяць тому перервала маратон через 42-милевий Пролив Хуан де Фука в Британській Колумбії, тільки тому, що вода цього каналу льодово- холодна. Марлєн Белл, не зважаючи на своїх 16 років, була у спортових колах Канади вже своєрідною зіркою: два роки тому вона добула золоту чашу Варкера за „милю аматорів" у рямцях Всеканадійської Виставки, два дні пізніше — 300-долярову нагороду тої ж виставки на три-милевій трасі для жінок, рік тому була третьою в тій самій конкуренції і дістала 500 дол. Нарешті в липні ц. р., як наймолодша з 39-ох змагунів і одинока жінка в першій десятці, була сьомим переможцем у 25-милевому океанному маратоні в Атлантик Сіті.

За це поминення канадійської, хоч і якої молодої чемпіонки частина преси робила управі Всеканадійської Виставки тяжкі докори, писала про її канадійство в лапках і витягала під публічну дискусію знехтування нею канадійських мистців з одночасним запрошенням Волтера Мордоха (25,000 дол. гонорару!) та виплатою 45,000 дол. за відкриття виставки брідійській архикняжні...

Тоді Марлєн Белл зголосилася сама. „Я плистиму для Канади!" — сказала і змісця завоювала симпатії канадійських патріотів.

Рішення, відвага і несамовите зусилля

Мр. Райдер, сивоволосий голова Лейкшор Свиминґ Клаб, під опікою і вказівками якого Марлєн росла на воді, переборов останні формальні перешкоди, хоч зустрів відмову дирекції Виставки на нагороду. Він, батько і мати школярки, Марлєн і її товаришка Джейн Кук, поїхали до Йонґтавну. Умовини були більш, як фатальні: Озеро Онтеріо було холодне, затуманене, вітер носив важкі хвилі. В одинадцятій годині вночі у середу 8 вересня Торонто і Канада притаїли віддих, — у льодову воду, що губилася в пітьмі, скочили Фльоренс Чедвик, далі переможець Британського Каналу заміжня Вінні Рут Лойшлер, 27-літній Джеррі Кірпнер і Марлєн Белл, що спробувала: вперше 32-милевої траси, вперше плавби вночі і вперше в таких прикрих атмосферичних умовинах.

За ними поплив рій супровідних човнів, в одному з них Мр. Райдер і Джейн Кук з лікарями, в іншому батько й мати Марлєн. Мати весь час була люта на завзяту дочку, батько раз-у-раз вноминав її, щоб „дала спокій". „Ми обидвоє весь час молилися" — сказали вони репортерові.

Фльоренс Чедвик почула десь коло четвертої над ранком, що слабне і перервала змаг. Ще до цього відпала Вінні, мотивуючись захолодною водою. Що сталося з третім конкурентом і одиноким у цьому змагу мужчиною — я не міг довідатись. Мабуть відпав, проплившп кілька метрів.

„Здавалося мені, що пливу віки..."

Залишилася 16-літня школярка, що для Канади просувалася ярд за ярдом і хвилина за хвилиною в пітьму, розтинаючи бурхливі, холодні хвилі. Марлєн признає, що найтяжчою була ця пітьма. Мотори на човнах йшли так поволі, що не давали світла. Нічого не бачила ані на ярд перед собою. Сама закричала, щоб світили. Стало бадьоріше.

Торонто нервувалося тієї ночі, як рідко коли. Збудження росло. Канадійські фірми почали проголошувати нагороди смілій пливачці. Мр. Райнер передавав голосником повідомлення про це Марлєн. „Я сприймала ці вісті байдуже" — каже Марлєн. Коли їй сказали, що збірка дала вже сім і пів тисячі долярів, подумала, що це багато грошей. Коли прокричали, що відпала Чедвик — подумала... „Я нічого не подумала", — каже щиро вона, — „Я плила".

Так ішла важка година за годиною. Подумайте! Бррр!

П'ять моментів кризи

„Марлєн готова була здати змаг п'ять разів" — так починає свою велику статтю про подвиг торонтонського дівчура Мр. Райнер. Вперше по п'яти годинах, потім о шостій ранку в четвер, о одинадцятій перед полуднем, о четвертій пополудні і востаннє — на дві години до перемоги. Втома робила своє, рухи повільнішали, Марлєн перекидалась на плечі, лікарі впевнюють: у двох моментах вони мали враження, що вона задрімала, коли судити з віддиху. Райнер каже, що він вживав психологічної методи, щоб скріплювати її рішення і завзятість: у таких хвилинах пригадував їй, які будуть горді на неї батьки, потім показав їй таблицю з написаною цифрою нагороди, що її, несподівано і мабуть під натиском опінії, проголосила Всеканадійська Виставка (тих же 10,000 долярів!), врешті згадав їй про всіх канадійців, що вже почали збиратись тисячами на вістку про перебуту половину дороги. Між третьою і четвертою важкою кризою казав скочити з човна Джейн Кук і плисти поруч Марлєн, приятелька жартувала і підбадьорила, дівчур забив жвавіше „кравлем". Найтяжча криза, коли вже на горизонті зарисувалося Торонто, була переможена написом на таблиці: „Коли ти зрезиґнуєш, резиґную я!"

Знав, як цінить Марлєн свого опікуна, як гордиться тим, що її тренер голова відомого клюбу. Дівчур відсміхнувся — поплив жвавіше.

Ще кілька цікавих моментів

Перед найтяжчою кризою, коли личко Марлєн стало охляле, очі байдужі і вона стала зівати, батько сам радив дочці перестати. Хвилі, що й без цього вигнули і видовжили несамовито трасу, зносили Марлєн так, що про місце, де вона мала причалити, не було мови. Дівчур останнім зусиллям пхався між водяні лави, щоб не різати пінистих гребенів. Тоді прийшла погроза М-ра Райнера. Він зрештою признає, що Белл перескочила всі його сподівання. Коли до цього часу його питали, чи дозволив би він Марлєн змагатись за Британський Канал, що його вперше переплив 1875 р. кап. Вебб та якого 21 миля має вже 70 переможців, — він застановлявся. Тепер той же 16-літній дівчур, в найбільш несприятливих умовинах докінчував трасу, — з усіма відхилами і заносами, — коло 40 миль, отже Британський Канал сюди і назад без зупинки!

Як годували Марлєн? Цитриновий сік, що був дуже добрий в Атлантік Сіті, виявився слабким на Озері Онтеріо. Змагунці подавали вітаміновий концентрат і кукурузяний сироп. Раз гарячу каву. Подавали на тичці, дівчур здіймав, затримувався і — мабуть пив. Всміхався і хитав рукою: „Дякую!"

І ще одна пригода. В якомусь місці Марлєн обпали угори. Вона чула, як звивались коло неї. Один навіть присcався до її стегна, виразно чула, як припав до її тіла круглим ротом.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРАЦЯ
HELP WANTED—MALE

ФРИЗІЄР
Добре простеруючий сальон, air conditioned, обслуга, соц. забезпечення, платні вакації. $55 і комісове. Головне втинання жіночого волосся.
DE ROBERTS
47 Main St., Yonkers 3-6435

РОБІТНИКИ ДО ЗАЛІЗА
Досвідчені до праці при залізі, стала праця, добра платня.
1402 BERGEN BLVD.
FORT LEE, N. J.

FRAMING CARPENTER CREWS
Ґарантія праці на один рік. Найвища платня.
FIRESIDE TERRACE
York, Pa.
Phone — 8-1031 — 2-4214

ЛИНВАР, LINKS & LINKS
Молодий мужчина, праця не при виробі ланцюхів, вправний на Queens і Robaczynski Single Jack Machine. Babywork, стала праця, 5 днів в тижні, можл. „овертайму". До диспозиції кімната на селі на тиждень.
MIDVALE KNITTING MILLS,
554 Ringwood Ave., Midvale, N.J.
Tel.: POmpton Lake 7-0367

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена у всіх ділянках фаху. Стала праця — добра платня. Приємні умовини праці.
Голоситись:
RICHARDS' BEAUTY SALON
90 Merrick Road, Baldwin, L. I.
Phone BA 3-4052

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена у всіх ділянках фаху. Повний час — без вечорів. (Закрито в понеділки). Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись:
WILLIAM HAIRSTYLIST
577 Plandome Rd. Maspeth, L. I.
Phone MA 7-3383

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ
У віці 18-35 р. добра платня, добрий дім, стала праця, власна кімната і лазничка. Всі електр. прирядн.
Телеф. в тижні
HOllis 5-3600
(в неділю HOllis 5-5114)

ФРИЗІЄРКА
Досвідчена — оперейторка у всіх ділянках фаху. Повний час. Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись:
TERRY'S BEAUTY SALON
9236 Foster Ave., Brooklyn, N. Y.
Phone Cloverdale 7-3515

ДО ПРОДАЖУ КОРСЕТІВ
з досвідом у продажу корсетів, поясів, Lingerie. Lingerie Shop in Englewood, N. J. 10 хвил. від Washington Bridge. За умовою телеф.: LOwell, N.J. 7-1251
(11 AM — 5 P.M.

SALESLADIES—EXPERIENCED
For specialty shop, selling corsets, sportwear, lingerie. Good pay. — Good hours, Steady.
Apply:
SILVERS
31-10 Ditmars Blvd., Astoria, L. I.
Phone RA 8-7290

ДОМАШНЯ ПРИБИРАЛЬНИЦЯ
Праця рано понед. до п'ятниці.
3 години денно.
Досконала англійська мова не потрібна.
Тел. TR 3-4190

ДІВЧАТА ДО ПЕРЕПЛЕТНІ
Досвідчені при Carbon формах. Стала праця. Платні свята і вакації.
Голоситись:
A. F. SINCLAIR
9 Murray St., New York City

ПРИБИРАЛЬНИЦЯ
Чищення в пекарні — кожного вечора від 6-10 P.M. 6 днів в тижні. Добра платня. Голоситись:
CAKULA'S BAKERY
2093 Staling Ave., Bronx, N. Y.

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ
Загальна дом. праця. Звичайне варення, дуже легке прання. Спання на місці, власна кімната. Тільки дорослі. Добра платня. Приємна родина у Forest Hills.
Телеф. BO 8-5840

Спорт

„ЛЕВИ" ДЕКЛЯСУЮТЬ „ФАЛЬКОНС" 3:0 (1:0)!

Шікаґо, 19. 9. 1954. — Брак стадіонів на час осіннього сезону примусив усі команди найвищої шікаґівської футбольної кляси почннати свої мистецькі розгривки на відкритих грищах публічних парків. Помимо цього сумного факту — на змаганнях „Леви" — „Фальконс", явилося поверх 500 глядачів, що були свідками великої та вповні заслуженої перемоги нашої одинадцятки над поважним конкурентом, а рівночасно претендентом на цьогорічного першуна.

По ході досить цікавої й технічно гарної гри — „Леви" здеклясували „Фальконс", маючи не тільки виразну перевагу в полі впродовж цілих змагань, але теж гнітучу більшість підворітних позицій. І коли б не Мотес (до речі найкращий воротар Шікаґа) вислід був би для поляків катастрофальним. Тим разом у „Левів" не було слабого місця і зовсім слушно перемогу треба вважати за успіх цілої команди, а не одиниць. Коли б лише більше таких змагань, — тоді ми не сумнівалися б у здійсненні відомої української приповідки, яка каже, що: „кінець діло вінчає!"

Склад „Левів": Касіян, Мелешко, Тищенко, Коханюк, Андрушко, Гладкий, Маркевич, Куляс, Куцан, Дахнівський I, Дахнівський II, Лоско.

Ворота здобули: на 35 хв. Маркевич 1:0, на 55 хв. Дахнівський II 2:0, на 57 хв. Коханюк 3:0.

Роман Дублянниця.

УСК НЮ ЙОРК — БРУКЛИН ІТАЛІЯНС 1:1 (0:0)

Бруклин, 19 вересня 1954. — Перші мистецькі змагання в Національній Лізі, до яких УСК виступив в ослабленому складі, без Павлюка і Кутного, закінчились нерішеним вислідом. Гра велась під знаком постійної переваги УСК-у, якої однак напад не використав. Мимо гарних акцій, УСК-івці завели стрілово. Противник, який грав дуже завзято, гостро, а хвилинами брутально, добув провадження, а опісля застосував всі можливі методи дефензивної гри. Довгождані, але одинокі ворота та одну точку для УСК-у добув Є. Голюка в 73 хв. гри з подачі амбітного дебютанта на правому крилі Олійника. Дальші намагання УСК-у не принесли цифрового успіху.

Склад УСК-у: Цьолко, Шміґель, Стек, Колодій, Посмітюх, Підгорецький, Палій, Ванах, Голюка, Копецький, Арндт, Олійник, Цоцко.

ад.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

КОСМЕТИЧКИ
Fingerwaver — Manucurist
На „вікенди". Також добрі початкуючі. Стала праця, добра платня. Голоситись:
ADELAIDE'S BEAUTY SALON
230-09 — 141st Ave., Laurelton, Long Island. LA 7-9377

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена операторка у всіх ділянках фаху. 5 дн. в тижні. Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись:
POWDER BOX BEAUTY SALON
21 Broadway, Hicksville, L. I.
Phone Hicksville 3-0261

ДІВЧАТА — ЖІНКИ
у віці 18 до 30 р. до загальної праці у фабриці. Досвіду не вимагається. Приємні умовини праці. Мусять говорити і розуміти по-англійськи. Конечна метрика. Зг. від 8:30 рано до 12 вполуд.
PRESSMAN TOY CORP.
11 — 43rd Street, Brooklyn, N. Y.

Вже появився в продажі твір **ОЛЕНИ ЗВИЧАЙНОЇ**
Миргородський Ярмарок
виданий в 20-літню річницю жалоби страшного голоду на Україні, що був витворений московсько-большевицькою владою в роках 1932-33
ЦІНА 60 ЦНТ.
Замовлення слати:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Сталін став небезпечний для всього свого оточення

Г. Е. Селсбері, що п'ять років перебував, як кореспондент „Ню Йорк Таймсу" у Москві, оповідає в другій частині циклу друкованих тепер у названому щоденнику статтей, про терор, що почав шаліти в СССР від 19-го конґресу Комуністичної Партії в жовтні 1952 році. Головним засобом цього загального терору була антисемітська кампанія, у зв'язку з якою переведено арештування жидівських лікарів, „змовників" на життя совєтських достойників. Щоденно в совєтських часописах появлялись вістки про „відкриття" нових торговельно-фінансових скандалів, нових „змов" і про нові арештування. Масово внарештувано представників найрізнородніших професій — письменників, лікарів, акторів, головно жидів. Найбільший терор шалів в Україні — „на території п. Хрущова". Від жидів перекинувся терор на тих, які нібито їм потурали і не доглянули їхньої „злочинної діяльности". Почали зникати приятелі й члени родин найвищих державних достойників. Таким чином зникли найближчий приятель Молотова, голова ТАСС'у Ніколай Пальґунов і сама дружина Молотова. У половині лютого минулого року, пише Селсбері, не було людини з оточення Сталіна, яка не була під загрозою арештування, кожна з них була якось пов'язана із кимось, що вже попав до в'язниці. Не становили з цього вийнятку також Молотов, Маленков, Берія, Ворошилов, Булґанін, Хрущов, Каґанович і Мікоян. Атмосфера стала такою нестерпною, що сам Селсбері рахувався, як з неминучістю, що станеться щось надзвичайне і тому настирливо домагався від централі „Ню Йорк Таймсу" і його лондонського Відділу технічно вдосконалити відбір важливих інформацій з Москви, а в самій Москві він і інші закордонні журналісти встановили були нічні дижури при телефонах і в телеграфічній конторі. І коли ця сподівана несподіванка прийшла у вигляді вістки про параліч мозку Сталіна в дні 2 березня 1953 року, то або ця подія була ласкою неба для всіх прибічників Сталіна, що їм грозила близька смерть, або не було взагалі ніякого паралічу і ніякої природної смерти Сталіна, а було його вбивство, заплановане й переведене його „вірними" співробітниками.

Домагається радарової сітки проти гураґанів

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Президентської Дорадчої Ради для справ погоди, Говард Орвіл, заявив, що треба розбудувати радарову сітку вздовж східнього узбережжя ЗДА, яка б попереджала населення про гураґани, які часто проходять вздовж східніх стейтів, спричиняючи мільйонові шкоди. Головна радарова сітка повинна бути побудована на північ від рогу Геттераса в Північній Каролайні. Орвіл вважає, що немає в світі такої сили, яка могла б стримати гураґани, але можна вчасно довідуватись про їх зближення, щоб вони не налітали так зненацька, як гураґан „Кароліна", який спричинив у східніх стейтах шкоди на сотки тисяч долярів. Радарова сітка повинна складатися принаймні з п'ятьох стацій в таких місцях: ріг Чарлза, ріг Мей, Монток Пойнт, ріг Код і Портленд. Кошти побудови радарових стацій були б незначні в порівнянні з тими втратами, які спричиняють гураґани. Ці стації були б під зарядом Бюра Погоди, яке не може користати з радарових баз летунства і фльоти, бо вони мають оборонне призначення.

Вікс оптимістично дивиться на майбутнє підприємств

Атлантік Сіти, Н. Дж. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс, промовляючи на зборах Крайового Американського Нафтового Товариства, заявив, що він „надзвичайно оптимістично" дивиться на розвиток підприємств у другій частині цього року. „Ми робимо — сказав він — все правильно, і ми старатимемось ще більше діяти в тому напрямі, щоб підприємства розвивались якнайкраще". Вікс твердить, що цього року прибутки американців осягнуть суму 253,000,000,000 долярів, а число безробітних йде по передбаченій лінії до зменшення. „Цей рік — заявив Вікс, — це найкращий рік в будівельному промислі", а тому і всі інші підприємства будуть з успіхом розвиватися. Генерал ляйтенант Ернест О. Томпсон, який промовляв після Вікса, нарікав на те, що довіз дешевої оливи з-за кордону може знищити нафтовий промисл ЗДА, бо в Америці робітник є дорожчий, і тому країни з дешевшою валютою можуть продавати нафту і оливу по дешевших цінах.

Бенсон продає надвишку рільничих продуктів закордонові

Вашинґтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон повідомив, що вже в найближчих тижнях продасть закордонові перший транспорт рільничих продуктів, які лежать в урядових магазинах як лишки, що назбиралися внаслідок федеральної допомоги фармерам. Секретар рільництва уповажнений продати рільничих продуктів на більйон долярів впродовж найближчих трьох років. Ці продукти продаватимуть не за доляри, а за закордонну валюту, за яку ЗДА купуватимуть стратегічний матеріял та утримуватимуть свої аґенції в чужих країнах. Адміністрація Закордонних Операцій зможе видати рільничих продуктів на суму 300,000,000 долярів як допомогу державам, що зазнали стихійних нещасть. Ціна на американські продукти буде визначена така сама, як на світових ринках, щоб не вносити замішання в міжнародну торгівлю рільничими продуктами.

● **Демократичний конґресмен** із Брукліну, Н. Й., Еменюел Селлер оскаржує уряд президента Айзенгавера в тому, що він мовчанкою прикриває контракт, що його уклала Комісія Атомової Енерґії із фірмою Діксон — Єйтс і не хоче публічно виявити, на яких умовах підписано цей контракт, тоді як інші фірми пропонували вигідніші для держави умови. Він домагається публічного переслухання в цій справі.

Канадійський Дівчур пише нову сторінку в історії спорту

(Закінчення зі стор. 3)

Пробувала відчіпити — не йшло. Тоді обернулась боком і з човна завважили. Зіструґали веслом.

Солодкість перемоги

Десь від полудня на набережній проти Всеканадійської Виставки стали збиратись юрби народу. Наперед товариші і товаришки з кляси і школи, вчителі і репортери, потім тисячі і тисячі. Всі вдивлялися в те місце, де повинна була бути „їх" Марлєн і коли її стало видно — юрба почала кричати, свистати і трубіти. Потім поплили назустріч їй десятки човнів. Ще потім зацокали апарати, із рятункових човнів простягнулись до неї руки. Марлєн подякувала за поміч і закружляла спокійно на місці, дожидаючи човна свого опікуна. „Ми мали трохи труду, заки ми втягнули її в човен. Вона впала знесилена, задихана, але кілька секунд пізніше піднялася, всміхнулася і заговорила", — описує Мр. Райнер.

Перший переплив в історії озера Онтеріо, обрахований на 32 милі, але насправді по трасі, що мала близько 40 миль, був доконаний. Малою і тендітною (всього 119 фунтів ваги!) Марлєною Белл, що у спеціяльних умовинах встановила рекорд для свого віку: 40 миль за 21 годину і 10 хвилин.

Марлєн Белл стала національним героєм Канади, почала нову сторінку в історії світового спорту.

Що відкривається перед героїнею?

З усього, що пишуть і говорять про Марлєн Белл, з її власної статті і багатьох її фотографій видно, що це справжній і дослівний дівчур, якому далекі честилюбність чи рафінованість. Це таки школярка, що добре і завзято співає у хорі своєї католицької церкви, що відома серед своїх одноклясників і товаришів плавби із своїх жартів та вигадок, що пів десятої йде спати та кожного ранку завзято вправляє в галі Червоного Хреста, де між іншим стала прекрасним вчителем у плаванні для дітей-калічок та недорозвинених, які страшенне її люблять. Має типового в Канаді „бой-френда" 17-літнього Джана Сімпсона, що працює креслярем на летовищі і виглядав її на місці причалу, щоб почути від неї тільки на „Гав ду ю ду, Марлєн?" таке ж „Файн, Джан!" та діждався окремого репортажу про себе пера одинокого нашого земляка - співробітника „Ди Телеграм", Льва Коссара. Марлєн любить теж свою одиноку, 11-літню сестричку і мріє...

Про що може мріяти 16-літній дівчур? Хоче скінчити школу і ще не знає, який університет вибере, щоби вчитись фізіотерапії.

Пляни? Інші мають пляни і мріють вже про те, щоб Марлєн спробувала Хуан де Фука та побила найдовший водний маратон Генри Салливана, який не має покищо конкурента на своїх 45 миль.

10,000 долярів від Всеканадійської Виставки, до якої дійшли дарунки вартости коло 60,000 у грошах і всяких автах, годинниках, футрах та побутах і прогулянках по Мехіко і Ню Йорках, заповіджені і фундовані різними готелями та ресторанами бенкети для родини, знайомих, кляси і школи — все це покищо для Марлєн Белл не таке важне, як її перемога і мабуть той рисунок, що його помістили часописи Торонта: Дівчур виходить усміхнений з води на беріг з написом „Торонто", а за нею король вод Нептун простягає лавровий вінець. Підпис:

„Канада має ще другу королеву — королеву хвиль Марлєн Белл!"

Анатоль Курдидик.

МАРІЯ
повість УЛАСА САМЧУКА
про геройство і страждання української жінки. Кілька видань твору свідчать про його успіх у читачів.
Ціна $2.00
Замовляти:
SVOBODA
81-83 Grand St. (P. O. Box 346)
Jersey City 3, N. J.

REAL ESTATE

НА ПРОДАЖ
35 акр. частина чистої землі, частина лісу, 5 акр. озеро, 3 бонґало, конж. 1-родин. 3-двородин. доми. Понад $4,000 прихід з ренту. При голов. дорозі. 3 м. від Dover, тільки 38 м. до Ню Йорку. Жадає $35,000 — за згодою. **J. H. Morgan, Broker,** 9 North Essex, St., Dover, N. J.
Dover 6-1164

2-РОДИН. — BRONX
Наріжна площа 3½ і 4 кімнат, ґараж на 2 авта, добре положення, 3½ кімн. зараз до зайняття. Поміркована ціна.
Краще купно в Бронксі.
Зайдіть до:
STACHNIK
1385 Gun Hill Road, Bronx, N.Y.
Open Sundays KI 7-9080

Cragmere Sec. Cragmere 8-3357
Нам дуже жаль залишати наш чудовий дім.
Виїжджаємо. 5 кімнат, 1 і 2 полов. лазнички камін., коминок, ¾ акр. упр. площі, ґараж на 2 авта, різ. особливості, веранда, sundeck, став, город, дерева. Продається за $21,500.

ЧУДОВИЙ ВКЛАД ГРОША
2 родинний дім і склеп.
Зн. Bronx — положення, до зайняття 2/7 кімн. апарт. Модерний виряд. Рент зі склепу $125 місяч. Новий винайм.
Ціна $20,000
FO 4-0740 — for appt.

MEADOWMERE PK — $10,600
5 кімнат, кахл. лазничка — вигідна кімната, огорожа стиль ранчі, 40x100 наріжна площ., ґараж, олив. огрівання, елекр. кухня, машина миття посуди. овоч. дерева, комб. алюмінійові охоронні вікна. cov. Nassau Bus Lines.
MANGLES — CE 9-0486

ASTORIA — 42 ST.
між Ditmars Blvd & 21st Ave.
Солідні муровані нові 2-родин. доми. 2 — 4½ кімн. комплетні апартаменти. Викінчений підвал, олив. огрівання, ґараж.
WOOLSEY BLDG CORP.
RA 8-9016

В. ЧАПЛЕНКА
„ЧИЙ ЗЛОЧИН?"
про страхіття більшовицької колективізації на Україні
Ціна 50 центів.
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

Посмертні Згадки

ОНУФЕР САВИЦЬКИЙ, член відд. 298 УНСоюзу в Бронкс, Н. Й., помер 19-го серпня 1954 р., в 74 році життя. Покійний походив з села Коцурів, пов. Вібрка, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1910 р. Оставив в смутку 2 синів Миколу і Михайла, дочку Анну і 5 внуків. Похорон відбувся 23 серпня з пох. заведення до Кат. Церкви св. Покрови при участи Родини, Членів і Знайомих відпроваджено на цвинтар св. Романа. —В. Й. П.!

Уряд.

Д-Р ДМИТРО ЛЕҐКУН, член Б-ва св. Стефана, відд. 221, УНСоюзу в Шікаґо, Ілл., бувший Січовий Стрілець, помер в 56 році життя 7-го вересня 1954 р. Покійний походив з с. Видинів, пов. Снятин, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Калину. Похорон відбувся 11-го вересня, при участі родини, товаришів по зброї, членів відд. 221 і Приятелів з церкви св. Николая, відпроваджено на цвинтар св. Николая. — В. Й. П.!

Т. Шпікула, секр.

МАКСИМ ГАПКЕВИЧ, довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя відд. 138 УНСоюзу в Ґлестонбюрі, Конн., помер 12. вересня 1954 р., в 70-му році життя. Покійний походив з с. Черемошня, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Ірину, двох синів та 3 внуків. Рідня, Члени Б-ва, Кревні та Знайомі і Приятелі взяли численну участь у похороннім Богослуженню відпроваджуючи тлінні останки на вічний спочинок. Похоронено на українськім цвинтарі. — В. Й. П.!

С. Кунікевич, секр.

MISCELLANEOUS

Додайте виразу й принади своїй особистості.
Щоб волосся було густе і довге додайте трохи штучного. Коси сплетені з дротом й інші прикраси з волосся. Найкраще правдиве волосся — перуки відповідно до Вашого лиця і вигляду.
Поштові замовлення виповнюється зараз. На бажання цінник.
SYLVIA
515 Madison Ave. N. Y., N. Y.
(вхід на 53rd Street)
PL 8-1389

TV SERVICE FREE
на 1 місяць.
для ґарантії Вашого вдоволення. STARLING пропонує Вам даром користування TV апаратом по направі Вашого TV сету. Кошторис даром — без зобов'язань.
Тел. STARLING
SH 3-7565
For Expert TV Service
Deal with a responsible TV Co.

ORGAN & PIANO MAINTENANCE
Церковні контракти. Досвід настроювання піян.
$6.00 за піяніно
$7.50 за фортепіян.
Помірковані ціни направи всіх родів піян.
OSCAR M. WILLIAMS
122 N. 5th Ave., Mt. Vernon
Tel. MO 7-9014

BUSINESS OPPORTUNITY

ПЕКАРНЯ
заснова 16 р. Виряд в доброму стані. Можна поліпшити життя. 2 кімн. апарт. до зайняття. Цей чудовий бизнес, власник продає по д. уміркованій ціні. Зайдіть до власника 4524 Avenue N. Broklyn, N.Y., або тел.: ES 7-5364

ЛАНЧОНЕТА
Добре поставлена. Пов. виряд, наріжний склеп. Доб. бизн. положення, фабрична дільниця. Можна поліпшити життя. Власник виїжджає, продає цей бизнес по д. умір. ціні. Власник: 196 Roebling St., Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-8679
HAvemeyer 9-3105

САЛЬОН КРАСИ
Добре поставлений. Пов. виряд, добре бизн. положення. Можна поліпшити життя. Низ. рент — довгий винайм. Власник відходить — продає цей добрий бизнес по д. уміpк. ціні. Тел. власника (четв. п'ят. субота):
DI 2-9171 — або цілий день в неділю — DI 5-0652

ДЕЛІКАТЕСЕН
Повн. виряд. Д. биз. положення. Можна поліпшити життя. Помір. рент — довгий винайм. Власник продає цей доск. бизнес по д. уміркованій ціні тільки з уваги на недугу.
Тел. власника AU 3-5068

ГАЗ. СТАНЦІЯ (SUNOCO)
Понад 40,000 gall. місячно. — Великий рух. Повний виряд. Можна поліпшити життя. Власник продає цей гарний бизнес з уваги на недугу. $15,000. Потрібно готівки. Зайдіть до власника: 1301 — 71st St. (corner 13th Ave.) Brooklyn, N. Y.
or phone NI 8-9337 after 5 P.M.

ФРИЗІЄРНЯ
Повний виряд. 3 крісла. Добре бизн. положення. Можна поліпшити умов. життя. Низ. рент — винайм. Власник продає добру бизн. нагоду по д. умірк. ціні тільки з уваги на недугу. Зайдіть до власника
1442 York Ave., New York City
Phone RE 7-5198

ЛАНЧОНЕТА
Повний виряд. Добре биз. положення. Добре життя. Низ. рент — винайм. Власник продає добру биз. нагоду по д. уміркованій ціні з уваги на недугу. Зайдіть до власника.
830 — 2nd Ave. (Between 44 & 45 St.) New York City
Phone MU 4-8532

STORE FOR RENT

PASSAIC, N. J.
Привабливий склеп і підвал.
Напроти станції. Дуже рухлива дільниця. Автобуси - поїзди. Ідеальне на направу взуття, ґросерню, candy, stationery. Поміркований рент — винайм.
Телеф. MU 8-6655
S-14, Rm 830, 11 W. 42 St. NYC

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В СВОБОДІ!

РОЗШУКИ

ОЛЕКСАНДЕР ЗАЯЦЬ
1808 Pitkin Ave., Brooklyn 12, N. Y.
шукає свого брата
Миколу
народженого 1925 р
на Полтавщині.

ГРИГОРІЙ ТАТАРИН пошукує братів, Івана і Стефана ТАТАРИН і їх синів з дому Вільшаниця, пов. Тлумач (Галичина). Хто знав би про них, або вони самі прошу писати на адресу:
H. TATARYN
12735 Hannan St., Romulus, Mich.

САЛЬОН КРАСИ
„МАРІЙКА"
Щоденні години:
від 9. рано до
8. ввечір.
318 EAST 6th ST.
(Bet. 1st & 2nd Ave.)
NEW YORK 3, N. Y.
Telephone:
GRamercy 5-7244

Про багату творчість
Богдана Лепкого
довідаєтесь в брошурі
ВОЛОДИМИРА БЕЗУШКА
БОГДАН ЛЕПКИЙ
Ціна 25¢
Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA"
81-83 Grand St., Jersey City 3, N.J.

„МІЗАР" — ВОРОГ РЕВМАТИЗМУ
Випробуваний середник проти ревматизму й перестуди. Допомагає при болях в руках, ногах і в крижах. Усі ці недуги зникають після вжиття „МІЗАРУ". Великий слоїк коштує $7.00. Належитість посилайте разом з замовленням на адресу:
JOSEPH SOROKOWSKI
900 N. Taylor Ave., Oak Park, Ill.
Tel.: Village 8-3111

ЯКЩО ВИ ЗДЕСПЕРОВАНІ СИМПТОМАМИ АСТМАТИЧНИМ КАШЛЕМ ЧИ БРОНХІЯЛЬНИМ ЗАПАЛЕННЯМ, ТО НЕ ПРОПУСТІТЬ НАГОДИ ЦЕ ПРОЧИТАТИ

Ось великі новини для терплячих у звідомленнях про майже чудесну поміч на такі симптоми: важкий віддих, почуття душення, спазматичний кашель під час задержки флеґми, задихування та інші терпіння, що йдуть у парі з астматичним кашлем та бронхіяльним запаленням. Цей чудесний лік, званий PENNYL, творить чуда як відкашлювальна поміч в цій ситуації. Одна доза, як відомо, приносить полегшу. Тепер цей лік доступний читачам цієї газети, які можуть одержати пляшку, висилаючи звичайно цей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 38, Box 762, Peekskill, N. Y. Не треба висилати грошей. Вистарчить виписати друком докладно Ваше ім'я і адресу на зворотній стороні коверти. Заплатіть поштареві $3 і кошти пересилки COD, по одержанні фляшки. Коли Вам стане легше від поганих симптомів, Ви признаєте, що це є найкращий видаток, який Ви колинебудь зробили.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА! ГУРТОВІ ВІДБОРЦІ!!
Фірма N. PICKENS IMPORT Co.
201 E. 14th ST. Tel. GR 3-2420 205 E. 14th ST.
NEW YORK, N. Y.
Пропонує фірмам у всіх стейтах ЗДА (за виїмком Пенсилвенії, Ню Йорк і Ню Джерзі), нав'язати контакт через своїх представників на накраще радіо світу

Blaupunkt
The First 3D Tone
High Fidelity Radio in the World.
Досконалий апарат — 4 лямпи на AM — FM і короткі хвилі.

► **НА СКЛАДІ ТАКОЖ ІНШІ МОДЕЛІ.** ◄
За інформаціями пишіть на адресу наших обох склепів.
Обидві крамниці відкриті від 10-ої рано до 8-ої веч.

ТАРЗАН, ч. 3344. Спільний плян

— Тарзане, пошепки говорять, — тихо сказав Рондар, — що ви згинете завтра. Хоч це коштуватиме мені голову, я допоможу вам втекти.

— Як мав би згинути Тарзан?, — запитував Ґемнон. — Я цього не знаю, — відповів Рондар. — Можливо, що в левиній ямі.

— Дякую, Рондаре, — поважно відповів Тарзан. — Моя втеча направду коштувала б вашу голову, і, можливо, також голови Ґемнона і Тудоса.

— Вони можуть врятувати свої голови, якщо втечуть з вами, — посміхнувся Рондар. — Мене можна б переконати приєднатися до масового від'їзду!